

POSICIONAMENT DEL CONSELL DE COL·LEGIS D'INFERMERES I INFERMERS DE CATALUNYA SOBRE EL PAPER DE LA INFERMERA EN EL CONSENTIMENT INFORMAT DE LA PERSONA ATESA I EL CONTINGUT DELS DOCUMENTS DE CONSENTIMENT INFORMAT

El consentiment informat s'ha d'entendre com l'acceptació per part de la persona atesa d'un procediment diagnòstic o terapèutic després de tenir la informació adequada per implicar-se lliurement en la decisió clínica. El procés de consentiment informat ha d'afavorir la comprensió del tractament proposat, dir en que consisteix, les alternatives possibles, l'oportunitat i els resultats esperats (amb beneficis, seqüeles i riscos); per tal d'arribar a una decisió, sigui de tria, d'acceptació o rebuig. Queda constància que s'ha produït el consentiment informat mitjançant la signatura d'un document que comporta el deure previ d'informar correctament. En tot cas, la signatura del referit document s'ha de realitzar de manera lliure i sense coacció.

El consentiment forma part de tota actuació assistencial, constituint una exigència ètica i legalment exigible a cadascun dels membres de l'equip assistencial que hi participi. Les consideracions Per tant, el consentiment informat de la persona atesa es un procediment que implica obligacions i responsabilitats per a cadascun dels professionals que atenen a la persona durant el procés assistencial.

Sobre el paper de la infermera en el procés del consentiment informat, que culmina amb la formalització del document de Consentiment Informat; des del **Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya (CCIIC)**, fem les següents consideracions recolzades en l'informe jurídic elaborat pels serveis jurídics del **CCIIC** que acompanya aquest escrit de posicionament:

1. Tal com es recull en els punts 31 a 40 del **Codi d'ètica de les infermeres i infermers de Catalunya**, la infermera en el procés del consentiment informat de la persona atesa:

- Reconeix la persona atesa com a propietària i gestora de les seves dades de salut i, per tant, li facilita la informació necessària, de forma comprensible, cercant la col·laboració dels membres de l'equip de salut, si és el cas.
- Participa en el procés d'informació, a partir d'un coneixement adequat de la situació i evitant informacions indegudes o contradictòries, i vetlla per crear un entorn que afavoreixi que la persona atesa estigui en les millors condicions per comprendre la seva situació o problema de salut i les propostes de cures i/o tractaments.
- Col·labora amb altres professionals en demanar el consentiment a la persona atesa per a qualsevol actuació assistencial a fi de garantir que pugui prendre lliurement les seves decisions.
- Té una especial cura i sensibilitat per garantir la comprensió de la informació en totes les situacions, i especialment en aquelles on la persona atesa no té prou competència per comprendre i decidir. Així, col·labora en la valoració periòdica del grau de competència i aporta aquesta valoració a l'equip de salut per revisar, si escau, la consideració de persona no competent.
- La infermera respecta tant la voluntat de la persona atesa a no ser informada com a decidir amb qui vol compartir la informació i el grau d'informació que vol compartir.
- La infermera respecta la voluntat i la presa de decisions de la persona atesa quan no té prou competència per comprendre i decidir. Quan aquesta rebutja un tractament mèdic i/o infermer, en segueix tenint cura adequant el procés de cures per respectar la seva voluntat, sempre que sigui possible.

- Pacta en el si de l'equip de salut la gestió del procés d'informació, especialment en el cas de males notícies, per tal que puguin ser compreses de la millor maner possible.
 - Prioritza les decisions de la persona atesa alhora que ajuda a les famílies i/o persones significatives del seu entorn a comprendre la decisió presa.
 - Vetlla perquè, en situacions d'incompetència i/o incapacitat de la persona, les decisions que prenguin els seus representants assegurin el major benefici de la persona atesa.
 - La infermera promou la planificació anticipada de les decisions sanitàries i/o de les voluntats anticipades i vetlla perquè es respecti, en el marc de la legislació vigent.
2. L'article 5 de la **Llei 44/2003, d'Ordenació de les professions sanitàries**, estableix el deure dels professionals sanitaris, inclosa la infermera, d'oferir informació suficient i adequada als pacients a fi que aquests puguin exercir el seu dret al consentiment.

L'article 4.3 de la **Llei 41/2002, de 14 de novembre, bàsica reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions, en matèria d'informació i documentació clínica**, declara el deure d'informar que tenen els professionals que atenen a la persona durant el procés assistencial. Per altra banda, l'article 10.1 del mateix text normatiu designa al facultatiu -per tant, entre d'altres, a la infermera- com aquell a qui correspon proporcionar al pacient la informació bàsica abans de demanar-li el seu consentiment.

Així doncs, el consentiment informat en el nostre ordenament jurídic, i particularment la vessant de la transmissió d'informació a la persona atesa, queda configurat com un procediment en el que intervenen els diferents professionals que participen en el tractament/intervenció i

que requereix de la cooperació de tots ells perquè el procés sigui reeixit.

3. La jurisprudència del **Tribunal Suprem** recull de manera reiterada i constant que el consentiment informat és un procediment que obliga als professionals que atenen a la persona durant el procés assistencial, a fi que la persona pugui decidir la solució que més interessa a la seva salut. En aquest sentit, l'obligació de transmetre la informació necessària prèvia a l'atorgament del consentiment per part de la persona atesa competeix a cadascun dels professionals sanitaris, inclosa la infermera.
4. D'acord amb el previst a la normativa d'aplicació i la interpretació jurisprudencial d'aquesta, el paper de la infermera respecte al consentiment informat no es limita ni ajudar a aclarir els possibles dubtes que la persona atesa presenti, ni a estar alerta a les seves demandes d'informació. La infermera, des de la seva autonomia i responsabilitat professional, en aquells procediments assistencials on els hi correspongui fer-ho, ha d'informar a la persona atesa de les característiques d'aquests, dels seus riscos i de les seves alternatives.

En el cas que la infermera sigui qui dugui a terme un determinat tractament o intervenció, serà qui, un cop hagi proporcionat la informació a la persona atesa, demani el seu consentiment i signi, juntament amb els professionals sanitaris als qui correspongui i la persona atesa, el document de consentiment informat. Quan la infermera es qui realitza el tractament o intervenció, està legalment obligada a transmetre la informació necessària a la persona atesa abans que aquesta consenti la realització del tractament o intervenció. La signatura del document de consentiment informat per part de la infermera es el corol·lari necessari del procediment, permetent deixar

constància, en el document adequat a l'efecte, que la infermera ha complert amb les dites obligacions d'informació.

5. En el cas que el professional que indiqui el tractament/intervenció sigui el metge i la professional que el realitza sigui la infermera, ambdós professionals son responsables d'assegurar que el pacient rep la informació necessària i presta el consentiment. Així doncs, en aquests casos han de constar en el document de Consentiment Informat les signatures d'ambdós professionals sanitaris.

Aprovat pel Consell Plenari de Col·legis de Infermeres i Infermers de Catalunya, en la sessió celebrada el dia 20 de desembre de 2023.